

Når kroppen

Må forståelse altid begynde med ord? Artiklen inviterer til at planlægning bliver en del af erkendelsesprocessen.

Af Stine Aamose
Frey, VIA University
College

I stafetten mellem medarbejdere ved læreruddannelsen ses der denne gang nærmere på, hvordan sansning, materialitet og non-verbale udtryk kan åbne litteraturen og forankre forståelsen i både krop og bevidsthed.

De lærerstuderende strømmer målrettede ud af undervisningslokalet med røde hænder og i nogle tilfælde også bagdele. Blikket er rettet mod nærmeste håndvask og før det røde ler helt når at tørre ind, er det sirligt vasket af igen.

De studerende finder hurtigt tilbage til deres trygge pladser, hvor de hjemmevante placerer sig på stolene, åbner de bærbare og lettede læner sig tilbage klar til at *modtage*.

Undervisning er ofte præget af stillesiddende arbejdsformer, hvor eleverne primært møder en tekst gennem læsning, skriftlige opgaver og samtale.

Ler som mediet

At dømme ud fra de lærerstuderendes reaktioner på leret som materiale og medie i den netop beskrevne undervisning, er også de vant til at arbejde med litteratur på en specifik måde og vant til at blive undervist på en ensartet og sandsynligvis sproglig tung måde.

De reagerede i hvert fald med overraskelse over, at kroppen den dag skulle op at stå, at skulle bevæge sig mellem hinanden og at det var det halv våde, kolde røde ler, der skulle illustrere hovedpersonens udvikling.

Efter en opvarmning bestående af blindmodellering – deraf de røde beskidte bagdele – arbejdede de studerende både individuelt og i grupper om at forme den tekst, der endnu mest bestod af individuelle indre billeder.

I litteraturarbejdet er fordybelse en central, men ofte skrøbelig forudsætning for arbejdet med teksten. Læsning, fortolkning og samtale kræver tid, ro og en åbenhed over for tekstens betydningslag og ved at inddrage

Litteraturundervisning er ofte præget af stillesiddende arbejdsformer, hvor eleverne primært møder en tekst gennem læsning, skriftlige opgaver og samtale. Ligesom på billedet her.

n læser med

egge litteraturarbejde på en måde, hvor hænder, krop og materialer

sanselige og non-verbale udtryksformer i undervisningen – også i litteraturarbejdet i PLC-regi – aktiveres ikke blot sproglige, men også kropslige dimensioner af erkendelsen.

Denne forståelse af læring som grundlæggende kropslig og situeret, og hvor tænkning ikke kan adskilles fra sanser, bevægelse og materialitet kan fungere som en indgang til fordybelse.

Intenst tilstede i arbejdet

Når hænderne arbejder med ler, kroppen sættes i spil gennem drama eller noget helt tredje, skabes der ofte en særlig koncentration, hvor eleverne oplever at være intenst til stede i arbejdet – og med Lene Tanggaards ord – kan de opleve læringsglemsel og altså simpelthen glemme, at de er i gang med at lære, samtidig med at de deltager i komplekse faglige refleksioner, eksempelvis filosofiske samtaler om begreber som ondskab eller identitet.

Sansning spiller en afgørende rolle, når eleverne oplever læringsglemsel, er i flow og fordybelse. Når elever arbejder sanseligt, aktiveres flere neurale netværk i hjernen samtidigt.

Theresa Schilhab, forsker og neurobiolog, peger på, at vi husker det, vi sanser, bedre end det, vi alene læser eller hører, netop fordi flere neuroner og sansemodaliteter er i spil.

Når litterære temaer, stemninger eller karaktertræk bearbejdes gennem lerets modstand eller dramaets kropslige udtryk, skabes der flere spor i hukommelsen. Det litterære indhold forankres ikke kun kognitivt, men også kropsligt og emotionelt.

I litteraturarbejdet betyder det, at forståelse ikke udelukkende opstår gennem analy-

Når litterære temaer, stemninger eller karaktertræk bearbejdes gennem lerets modstand, skabes der flere spor i hukommelsen. Det litterære indhold forankres ikke kun kognitivt, men også kropsligt og emotionelt.

tisk distance, men også gennem deltagelse, sansning og skabende handling.

Når elever eksempelvis modellerer en litterær figur i ler, er de nødt til at tage stilling til figurens væsen, relationer og indre konflikter – uden nødvendigvis at formulere dette sprogligt fra begyndelsen.